

Monitoring finansowania kampanii wyborczej kandydatów na prezydenta Torunia

Raport wstępny

1. Wstęp

Monitoring finansowania kampanii wyborczej kandydatów na prezydenta Torunia prowadzony przez **Kujawsko – Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych “Tłok”** ma na celu poddanie społecznej kontroli źródeł finansowania oraz sposobu wydatkowania środków przez komitety wyborcze wystawiające kandydatów na Urząd Prezydenta Miasta Torunia w wyborach samorządowych w 2006 r.

W ramach monitoringu prowadzona jest obserwacja źródeł pochodzenia środków przeznaczanych na kampanię wyborczą kandydatów na prezydenta Torunia, szczególnie pod kątem ewentualnego wykorzystywania na ten cel środków publicznych, a także analiza darowizn oraz wydatków na kampanię medialną, materiały propagandowe i festyny wyborcze.

Monitoring prowadzony w Toruniu jest częścią ogólnopolskiego projektu monitoringu finansowania samorządowej kampanii wyborczej koordynowanego przez Program Przeciw Korupcji Fundacji im. Stefana Batorego. W projekcie bierze udział kilkanaście niezaangażowanych politycznie organizacji pozarządowych i studenckich kół naukowych prowadzących monitoring w swoich miejscowościach. Informacje o projekcie dostępne są na internetowej stronie projektu www.samorzad2006.org.pl

Celem publikowanego dzisiaj raportu wstępnego z monitoringu jest **poinformowanie opinii publicznej o zauważonych nieprawidłowościach** w trakcie kampanii wyborczej kandydatów na prezydenta Torunia.

2. Przebieg projektu i zauważone nieprawidłowości

W ramach projektu zespół monitorujący zwracał szczególną na:

- niedozwolone wykorzystywanie środków publicznych na rzecz kampanii wyborczej np. wykorzystywania służbowych pojazdów, pomieszczeń należących do urzędów itp.
- niedozwolone sposoby pozyskiwania środków przez komitety wyborcze np. organizowanie imprez wyborczych przez podmioty trzecie a nie komitety wyborcze,
- nielegalne wydatki związane z kampanią np. rozpoczęcie działań promocyjnych przed zarejestrowaniem komitetu wyborczego
- przestępstwa przeciw wyborom np. łamanie ciszy wyborczej.

W skład zespołu monitorującego Kujawsko – Pomorskiego Ośrodka Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych “Tłok” weszli: Danuta Zielińska, Darek Prusiecki, Michał Piotrowski, Karolina Maciejewska, Arek Osieński, Lidia Błażejczyk.

Informacje dotyczące ww. zagadnień zdobywano m.in. poprzez jawne wizyty w siedzibach komitetów wyborczych i rozmowy z pełnomocnikami finansowymi komitetów, uczestnictwo w imprezach wyborczych, konferencjach prasowych kandydatów, analizę mediów lokalnych (billboardy, prasa, telewizja radio i inne), zbieranie materiałów wyborczych takich jak ulotki, gazetki, baloniki itp. Nawiązano również kontakt z prasą lokalną i regionalną oraz z Wojewódzkim Komisarzem Wyborczym w Toruniu.

2.1 Spotkania z pełnomocnikami finansowymi lokalnych komitetów wyborczych

Niestety, mimo kilkakrotnych próśb, nie doszło do spotkania z pełnomocnikiem finansowym KWW Czasu Gospodarzy, udało nam się jedynie porozmawiać z innym reprezentantem komitetu. Nie otrzymaliśmy również niestety wszystkich materiałów wyborczych wykorzystanych w trakcie kampanii wyborczej przez KWW Czasu Gospodarzy.

KWW Czasu Gospodarzy mieścił się na ul. Przedzamcze 12 na pierwszym i drugim piętrze. Siedziba była oznaczona pod drugim przyciskiem na domofonie.

Doszło natomiast do spotkania z pełnomocnikiem finansowym i wyborczym KWW Filar dla Torunia. Otrzymaliśmy komplet materiałów wyborczych wykorzystywanych w czasie kampanii.

Siedziba KWW Filar dla Torunia mieściła się przy ul. Królowej Jadwigi 16 i nie była oznaczona. Przepuszczamy, że praca sztabu odbywała się przy ul. Żeglarskiej 31 w biurze posła i senatora PO oraz eurodeputowanego Tadeusza Zwiefki. Odbywały tam się konferencje prasowe, obserwowaliśmy jedną z nich w dniu 9.11.br.

Spotkaliśmy się również z lokalnym pełnomocnikiem finansowym PiS oraz pełnomocnikiem wyborczym kandydata na prezydenta Grzegorza Górskiego. Otrzymaliśmy kopie materiałów wyborczych wykorzystywanych w kampanii.

Na potrzeby lokalnej siedziby KW PiS na czas kampanii wynajęty został pokój pod adresem Piekary 35/39. Pokój miał oznaczenie okręg wyborczy nr 5, na zewnątrz budynku nie było oznaczenia.

2.2 Spotkania, wiece i inne imprezy wyborcze

Obserwowaliśmy m.in 5 debat organizowanych z udziałem wszystkich kandydatów lub ich sztabów. W tym 20.10 br. debatę Gazety Wyborczej, 24.10 Gazety Nowości, 25.10 Międzynarodowe Centrum Zarządzania Informacją, 6.11 w Zespół Szkół nr 2 Liceum Ogólnokształcące nr IX i 9.11 w Zespół Szkół nr 1 – Liceum Ogólnokształcące nr VI. W szkołach kandydat Michał Zaleski witany był oficjalnie jako Prezydent Miasta. Ponieważ wymienione szkoły są Zespołami Szkół wątpliwość obserwatorów budzi fakt, czy przygotowania debaty nie miały wpływu na młodzież gimnazjów, wchodzących w skład Zespołów. Ponadto wymienione jednostki są instytucjami podległymi Prezydentowi Miasta.

Nasze zastrzeżenia budzi również fakt oficjalnego rozpowszechniania ulotek KWW Czasu Gospodarzy na debacie prezydenckiej z udziałem kandydatów na Prezydenta Miasta Torunia w wyborach samorządowych w dniu 25 października br. w Dworze Artusa. Debata była organizowana przez Międzynarodowe Centrum Zarządzania Informacją oraz Urząd Miasta Toruń.

2.3 Obserwacja akcji reklamowych: plakaty, reklama w lokalnych i regionalnych mediach itp.

Obserwowaliśmy również reklamę zewnętrzną.

KWW Czas Gospodarzy wykorzystał w celu promocji kandydata billboardy, dla których wykorzystano powierzchnię reklamową Młodzieżowej Spółdzielni Mieszkaniowej. Projekty wszystkich form reklam miały różne treści np. „Budujemy, budujemy”, „Dbamy o sport i kulturę”, „Remontujemy drogi”, „Wspieramy kulturę”, „Troszczymy się o dzieci”, „Odnawiamy starówkę”, „Dbamy o sport i rekreację”, „Kandydaci na radnych” dla każdego z 4 okręgów wyborczych w Toruniu i wersja pod tytułem „Czas Gospodarzy”. Materiał reklamowy miał różny format, dwie reklamy wielkiego formatu na budynkach przy ul. Odrodzenia i Kraszewskiego, były też banery, plakaty, flagi i ulotki oraz gazety, kurtki, parasole.

W dniu 9 i 10. 11 pojawiły się również plakaty, które nie były oznakowane przez KWW, w brzmieniu „Cztery lata to za mało” oraz „Tak dla Zaleskiego, tak dla listy 13”. Ten materiał budzi nasze największe zastrzeżenia, bowiem narusza to przepisy Ordynacji Wyborczej nakazującego wyraźne oznaczanie pochodzenia materiałów wyborczych (art. 70 ust. 1 Ordynacji)

Nasze wątpliwości wywołało również wywieszenie flag z napisem „Michał Zaleski” na lampach w centrum Torunia na ul. Chełmińskiej i Starym Rynku, które wisiały do 9.11. Dopiero 10.11. zostały wywieszone flagi państwowe. Jest to miejsce, którego właścicielem jest Miejski Zarząd Dróg. Sprawę tę podnosił KWW Filar dla Torunia i zwrócił się z apelem do Prezydenta Michała Zaleskiego, o nie wykorzystywanie tego miejsca do promocji własnej osoby.

KWW Filar dla Torunia wykorzystał jako reklamę kandydata billboardy, plakaty, broszurę z programem i książkę. Kandydat wspierany był przez Platformę Obywatelską. Podczas konwencji PO 5.11 byli widoczni młodzi ludzie w koszulkach Filar dla Torunia, rozdawali ulotki kandydatów.

Komitet wyborczy PiS wykorzystał formę baneru, plakatu B1 na słupach i stojakach oraz ulotki i kalendarze. Nie było billboardów z kandydatem na prezydenta Grzegorza Górskiego.

Stwierdziliśmy reklamy płatne umieszczone przez kandydatów w Gazecie Wyborczej, Nowościach, Teraz Toruń, oraz TV Toruń, Radio Gra.

3. Wnioski

Pozytywnym aspektem naszej pracy jest widoczny wzrost kultury politycznej w pracy sztabów wyborczych i osób reprezentujących sztaby w porównaniu z doświadczeniem z monitoringu kampanii prezydenckiej 2005.

Bardzo ucieszył nas fakt publicznego podnoszenia finansowania kampanii przez poszczególne komitety. Pisały o finansach w dniu 4 listopada Gazeta Wyborcza oraz w dniu 8 listopada Nowości.

Dobłą praktykę zastosował prof. Marian Filar, ubiegający się o fotel prezydenta Torunia, który na ostatniej przed wyborami konferencji ujawnił koszty swojej kampanii, która kosztowała w sumie ok. 67 tys. zł.

Taki przykład pokazuje, że jest sens naszej pracy i tworzy klimat dla budowania przejrzystości w życiu publicznym a w szczególności w życiu politycznym.

Ordynacja Wyborcza

Art. 84. [Zasada jawności] 1. Finansowanie kampanii wyborczej jest jawne.

Kolejnym przykładem dobrej praktyki jest fakt brania urlopu na okres kampanii, przez osoby pełniące funkcje publiczne. Wiemy, że Prezydent Zaleski skorzystał w tym czasie z urlopu, co nie jest jeszcze dziś powszechną praktyką, np. kandydat na Prezydenta Warszawy Kazimierz Marcinkiewicz nie korzysta z urlopu.

Dostrzegamy potrzebę wyraźnego określenia pełnienia roli publicznych, bowiem nawet na imprezie typowo wyborczej KWW Czas Gospodarzy kandydat Michał Zaleski był witany jako Prezydent, podobnie było w czasie rozmów w sztabie kandydata wszyscy mówili o “prezydencie”, a nie o kandydacie. Dla budowania zdrowej demokracji, gdzie jest ugruntowana zasada pluralizmu politycznego a rotacja u władzy i wybór umożliwiają obywatelom partycypację konieczny jest jasny wizerunek osoby.

Powyższy raport wstępny zawiera przede wszystkim informacje dotyczące wydatków kandydatów na prezydenta Torunia. Kolejnym etapem naszego monitoringu będzie konfrontacja poczynionych obserwacji z zawartością sprawozdań finansowych komitetów złożonych do Wojewódzkiego Komisarza Wyborczego. Efektem tej analizy będzie opracowanie raportu podsumowującego finansowanie kampanii kandydatów na prezydenta Torunia i jego publiczna prezentacja na wiosnę 2007 r.

Więcej informacji udziela:

Lidia Błażejczyk

Kujawsko – Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych “Tłok”

tel. kom.:698235266

e-mail: lidencja@op.pl

Załącznik 1

Zauważone nieprawidłowości

Debaty w szkołach.

W dniu 6.11 w ZS nr 2 LOIX i dnia 9.11 w ZS nr 1 LO VI odbyły się debaty w szkołach. W szkołach kandydat Michał Zaleski witany był oficjalnie jako Prezydent Miasta. Ponieważ wymienione szkoły są Zespołami Szkół wątpliwość obserwatorów budzi fakt, czy przygotowania debaty nie miały wpływu na młodzież gimnazjów, wchodzących w skład Zespołów. Ponadto wymienione jednostki są instytucjami podległymi Prezydentowi Miasta.

Ulotki KWW Czas Gospodarzy na debacie w dniu 25. 10. br organizowaną przez MCZI

Nasze zastrzeżenia budzi również fakt oficjalnego rozpowszechniania ulotek KWW Czasu Gospodarzy na debacie prezydenckiej z udziałem kandydatów na Prezydenta Miasta Torunia w wyborach samorządowych w dniu 25 października br. w Dworze Artusa. Debata była organizowana przez Międzynarodowe Centrum Zarządzania Informacją oraz Urząd Miasta Toruń.

Flagi kandydata na powierzchni MZD w Toruniu

Nasze wątpliwości wywołało również wywieszenie flag z napisem „Michał Zaleski” na lampach w centrum Torunia na ul. Chełmińskiej i Starym Rynku, które wisiały do 9.11. Dopiero 10.11. zostały wywieszone flagi państwowe. Jest to miejsce, którego właścicielem jest Miejski Zarząd Dróg. Sprawę tę podnosił KWW Filar dla Torunia i zwrócił się z apelem do Prezydenta Michała Zaleskiego, o nie wykorzystywanie tego miejsca do promocji własnej osoby.

Nieoznakowane materiały KWW Czas Gospodarzy

W dniu 9 i 10. 11. pojawiły się również plakaty, które nie były oznakowane przez KWW w brzmieniu „Cztery lata to za mało” oraz „Tak dla Zaleskiego, tak dla listy 13”. Ten materiał budzi nasze największe zastrzeżenia, bowiem narusza przepisy Ordynacji Wyborczej nakazującego wyraźne oznaczanie pochodzenia materiałów wyborczych (art. 70 ust. 1 Ordynacji).

Załącznik 2

Monitorowane imprezy wyborcze

<i>Lp</i>	<i>Data, miejsce</i>	<i>Organizator</i>	<i>Rodzaj spotkania</i>	<i>Spostrzeżenia</i>
1	17.10.2006 r. hotel Filmar	KWW Filar dla Torunia	spotkanie	Impreza dla przedstawicieli NGO, uczestniczyło 8 osób, nie rozdawano materiałów wyborczych
2	19.10.2006 r. Hotel Filmar	KWW Filar dla Torunia i PO	Konferencja prasowa	Uczestniczyło 16 osób, rozdawano materiał pt. Dlaczego Prezydent Zaleski nie zbudował i nie zbuduje mostu?, oraz płytę CD
3	20.10.2006 Kafeteria Dworu Artusa	Gazeta Wyborcza	debata	Uczestniczyło ok 50 osób, nie było materiałów wyborczych
4	24.10.2006 Kafeteria Dworu Artusa	Nowości	Debata pt. „Nic do ukrycia”	Uczestniczyło 50 osób, nie było materiałów wyborczych rozdawanych podczas spotkania
5	25.10 sala Wielka Dwór Artusa	Międzynarodowe Centrum Zarządzania Informacją, przy współpracy z Urzędem Miasta Toruń	Debata w ramach Wieczorów Europejskich Temat ”Rola Torunia w UE”	Uczestniczyło ok 300 osób, były wysyłane zaproszenia, przed salą wyłożony był materiał wyborczy KWW Czas Gospodarzy – program wyborczy szacunkowo ok 300 sztuk
6	04.11.2006	KWW Czas Gospodarzy	Piknik rodzinny na Tor- Torze	Uczestniczyło ok 300 osób, w programie był mecz hokejowy, występy artystyczne zespołu Rytmiks, darmowa ślizgawka przez 2 godziny, degustacja kiełbasek. Rozdawano ulotki kandydata na prezydenta oraz kandydatów na radnych. Dwie osoby z CWC Wicza rozdawały cukierki i ulotki chodząc na szczydach.
7	05.11.2006	PO w Tumulcie ul. Nowy Rynek	Konwencja z udziałem Donalda Tuska	Uczestniczyło ok 300 osób, byli kandydaci do RM Torunia oraz kandydaci do Sejmiku Wojewódzkiego oraz popierany przez PO kandydat na Prezydenta Torunia prof. Marian Filar. Rozdawano program PO dla Województwa kuj.-pom, były ulotki kandydatów oraz Gazeta Głos Torunia
8	06.11.2006	Debata ZS nr 2, LO IX	Debata, z osobami wytypowanymi przez komitety	Uczestniczyła młodzież ok 200 osób, nie było ulotek

<i>Lp</i>	<i>Data, miejsce</i>	<i>Organizator</i>	<i>Rodzaj spotkania</i>	<i>Spostrzeżenia</i>
9	7.11.2006	KWW Filar dla Torunia	Spotkanie z nauczycielami	Uczestniczyło 3 osoby, rozdano program kandydata
10	09.11.2006	KWW Filar dla Torunia w biurze PO na ul. Żeglarska	Konferencja prasowa	Uczestniczyło 10 osób, rozdano program kandydata
11	09.11.2006	Debata ZS nr 1, LOVI	debata	Uczestniczyło ok 200 osób , były powieszone plakaty kandydatów, nie było ulotek

Zasady obowiązujące organizacje i osoby uczestniczące w projekcie monitoringu finansowania samorządowej kampanii wyborczej

- Organizacja biorąca udział w projekcie monitoringu:
 - nie wspierała jakichkolwiek kandydatów w wyborach samorządowych 2002 r. oraz w wyborach parlamentarnych w 2005 r.,
 - nie będzie wspierać jakichkolwiek kandydatów w wyborach samorządowych 2006 r.
- Członkowie władz ww. organizacji nie są radnymi bądź parlamentarzystami oraz nie będą startować w wyborach samorządowych w 2006 r.
- Osoby realizujące monitoring z ramienia ww. organizacji:
 - nie startowały w wyborach samorządowych 2002 r. oraz w wyborach parlamentarnych w 2005 r.,
 - nie będą startować w wyborach samorządowych w 2006 r.,
 - nie popierały i nie będą popierać kandydatów w ww. wyborach samorządowych,
 - nie są członkami jakiegokolwiek partii politycznej lub młodzieżowej organizacji partyjnej.
- Organizacja oraz osoby realizujące monitoring współpracują w trakcie projektu na zasadach partnerstwa ze wszystkimi komitetami wyborczymi.
- Organizacja oraz osoby realizujące monitoring działają na zasadach wolontariatu i nie przyjmują wynagrodzenia.
- W sytuacjach oficjalnych osoby realizujące monitoring przedstawiają się jako współpracownicy organizacji biorącej udział w ogólnopolskim monitoringu finansowania samorządowej kampanii wyborczej.
- Kontakty z mediami prowadzi osoba odpowiedzialna w organizacji za monitoring.